

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Філологічний факультет
Кафедра германської філології**

 ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

25. ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

освітньо-професійної програми **Середня освіта. Мова і література
(англійська)**
підготовки бакалавра
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **014 Середня освіта (Мова і література (англійська))**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 25. Загальне мовознавство з підготовки бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

РОЗРОБНИКИ:

Олена КОЛОМІЄЦЬ, кандидат філологічних наук, старший викладач

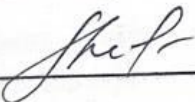
СХВАЛЕНО

Вченою радою філологічного факультету
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова канд. філол. наук Олена КОЛОМІЄЦЬ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Середня освіта. Мова і література (англійська)»

 канд. пед. наук Ірина ГОЛОВСЬКА

Робочу програму затверджено і схвалено на засіданні кафедри германської філології

«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Завідувач кафедри канд. пед. наук Ірина ГОЛОВСЬКА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус освітнього компонента: обов'язковий		
	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))			
Змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Рік підготовки: 4		
		Семестр: 7		
Лекції 28год.		Семінари -	Практ./лаб. 20 год.	
Загальна кількість годин - 90		Самостійна робота 42 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних-3 самостійної роботи здобувача освіти -1,8				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними аспектами теорії мови, історією мовознавства, методологією й методикою лінгвістичного аналізу.

Завданнями освітнього компонента є: поглиблення й систематизація знань, набутих упродовж вивчення навчальних дисциплін лінгвістичного циклу; ознайомлення з основними аспектами теорії мови, з історією мовознавства, із проблемами сучасного мовознавства

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2.3. Фахові компетентності

ФК2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ФК3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.

ФК7. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.

ФК22. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

2.2.4. Предметні компетентності

ПК 4. Здатність орієнтуватися в англomовному літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки зарубіжного письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві.

ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з англійської мови та зарубіжної літератури, урахуваючи передовий український й міжнародний досвід.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП.

РН2. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою.

РН3. Спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності.

РН7. Демонструвати академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

РН9. Використовувати навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і вмінь, спільних для всіх компетентностей, навчати учнів застосовувати їх на практиці.

РН10. Використовувати міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей.

РН16. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

РН36. Застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН2. Доводити конкретними прикладами зв'язок між різними рівнями системи іноземної мови, інтерпретувати мовний та мовленнєвий матеріал з урахуванням спільних рис і відмінностей державної та іноземної мов.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати: історію світового і вітчизняного мовознавства; проблематику сучасного мовознавства; знакову теорію мови; структуру мовної системи; чинники мовного розвитку; методи і прийоми вивчення й опису мов;

вміти: давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового і вітчизняного мовознавства; характеризувати теоретичні положення лінгвістичних концепцій різних мовознавців; аналізувати сучасні теорії фонем, морфем, частин мови і речення; новітні тенденції у розв'язанні

питань про співвідношення мови і мислення, мови і мовлення, а також застосовувати метод реконструкції для встановлення прамовного етимона.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль I.

МЕТОДОЛОГІЯ МОВОЗНАВСТВА. СТРУКТУРА МОВИ

Мовознавство. Предмет мовознавства. Зміст і основні завдання. Місце мовознавства в системі наук. Прикладне мовознавство. Поняття про знак і знакову систему мови. Знакова система мови. Роль мови у процесі пізнання. Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення. Системний характер мови. Структура мови. Своєрідність системності мови. Система й норма. Поняття про методи наукового дослідження. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод. Поняття про методи наукового дослідження. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод.

Змістовий модуль II

МОВА ЯК СИСТЕМА. ІСТОРІЯ МОВОЗНАВСТВА

Граматика. Синтаксичний рівень. Поняття лексико-семантичної системи. Лексико-семантична система мови. Синтаксичний рівень. Парадигматичні відношення. Синтагматичні відношення. Епідигматичні відношення. Проміжні рівні мови. Морфонологічний і фразеологічний мовні рівні. Суспільні функції мови. Соціальна зумовленість мовних явищ. Мова як найважливіша етнічна ознака. Суспільна природа мови. Інтерлінгвістика як лінгвістична дисципліна. Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія. Інтерлінгвістика як лінгвістична дисципліна. Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія. Історичний розвиток мови. Синхронія і діахронія.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	усього	аудиторні	у тому числі		
лекції			Семинари / практичні *	самост. робота	
Змістовий модуль 1.					
МЕТОДОЛОГІЯ МОВОЗНАВСТВА. СТРУКТУРА МОВИ, 35 балів					
Тема 1. Мовознавство. Предмет мовознавства. Зміст і основні завдання загального мовознавства.	8	4	4	-	4

Місце мовознавства в системі наук. Прикладне мовознавство.					
Тема 2. Поняття про знак і знакову систему мови.	12	6	4	2	6
Тема 3. Роль мови у процесі пізнання. З історії вивчення проблеми мови й мовлення. Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення.	10	4	2	2	6
Тема 4. Системний характер мови. Структура мови. Своєрідність системності мови.	8	2	2	-	6
Тема 5. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Система й норма. Поняття про методи наукового дослідження. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод.	12	8	4	4	4
Разом за змістовим модулем I	50	24	16	8	26

Змістовий модуль 2.

МОВА ЯК СИСТЕМА, ФУНКЦІЇ МОВИ, 35 балів

Тема 6. Граматика. Синтаксичний рівень. Поняття лексико-семантичної системи.	8	2	2	2	4
Тема 7. Парадигматичні відношення. Синтагматичні відношення. Епідигматичні відношення.	8	2	2	2	4
Тема 8. Проміжні рівні мови.	6	2	2	2	2
Тема 9. Суспільні функції мови. Соціальна зумовленість мовних явищ. Мова як найважливіша етнічна ознака.	6	2	2	2	2
Тема 10. Інтерлінгвістика як лінгвістична дисципліна. Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія.	12	8	4	4	4

Разом за змістовим модулем II	40	24	12	12	16
<i>Усього годин</i>	90	48	28	20	42

5. Теми семінарських занять
не передбачені навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	2 / I	Поняття про знак і знакову систему мови.	2
2.	3 / I	Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення.	2
3.	5 / I	Порівняльно-історичний метод. Метод реконструкції як основний метод сучасної лінгвістичної науки.	2
4.	5 / I	Модульна контрольна робота № 1	2
5.	6 / II	Лексико-семантична система мови. Синтаксичний рівень	2
6.	7 / II	Парадигматичні і синтагматичні відношення.	2
7.	8 / II	Проміжні мовні рівні	2
8.	9 / II	Суспільна природа мови.	2
9.	10 / II	Історичний розвиток мови. Синхронія і діахронія	2
10.	10 / II	Модульна контрольна робота № 2	2
Разом			20

7. Теми лабораторних занять
не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1 / I	Місце мовознавства в системі наук. Прикладне мовознавство.	4
2.	2 / I	Види знаків. Знакова система мови.	6
3.	3 / I	З історії вивчення проблем мови, мовлення, мислення.	6
4.	4 / I	Своєрідність системності мови.	6
5.	5 / I	Своєрідність системності мови. Система й норма.	4
6.	6 / II	Особливості синтаксичного рівня мови.	4
7.	7 / II	Мова як суспільне явище.	4
8.	8 / II	Асоціативно-дериваційні зв'язки.	2
9.	9 / II	Окремі суспільні явища обумовлені мовою	2

10.	9 / II	Історичний розвиток мови	4
Разом			42

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента «Загальне мовознавство» спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з «Загальне мовознавство» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамен; стандартизовані тести; наскрізні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (письмово чи усно) або заліку (письмово/усно або шляхом тестування). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. К. Aaron Smith. Linguistics: A functionalist Introduction. Taylor and Francis, 2024. P.132
2. Корольов І.Р., Письменна Ю.О., Рожченко З.В. Основи лінгвістичних знань. Навчальний посібник. Київ, 2013

3. Зеленько А. С. Загальне мовознавство : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 380 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підруч. 3-тє вид. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
5. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 335 с.

11.2. Допоміжна література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
2. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Вид. дім
4. «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
5. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : посіб. Вид. 2, випр. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2013. 176 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Київ, Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. Київ : Основа, 2006. 464 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Glossa. A Journal of general linguistics. URL: <https://www.glossa-journal.org/> . Дата звернення 30.08.2024
2. General linguistics. URL: <https://www.uu.se/en/study/subject/general-linguistics> Дата звернення 30.08.2024
3. Course in general linguistics. URL: <https://archive.org/details/courseingenerall00saus/mode/2up?ref=ol&view=theater> Дата звернення 30.08.2024